

A főgyógyyszerész a Várból

1

Amikor az elődöntőn farkasszemet néz egymással — kamerán-képernyőn át — az I. és a XXII. kerület (mivelhogy a sorsolás az első és a számsor szerint utolsó kerületet állította szembe), a várbeliek asztalánál megint ott ül majd dr. Andriska József.

Nála budaibbat aztán aligha tud mutatni a kamera a néhány millió nézőnek. Legalábbis a köztudat szerint. Nincs az az oszlopfő, öreg ház, kapualj és okmány a vén Budán, amiről a nyugodt, professzori magabiztosságú főgyógyyszerész ne tudott volna gyorsan és a lehető legtöbbet. Vannak öreg budaiak, akik esküsznek rá, hogy minden dédapjának a bölcsőjét legalább a Vízivárosban ringatták, de még inkább a Tárnok utcában. Ezzel szemben...

2

Ezzel szemben dr. Andriska — nagyváradi.

Viszont ott valóban a vár közvetlen közeléből... S a fiatal fiú László király és még vagy öt királyunk és hat királynénk sírhelyének légkörében — érdeklődni kezd a Múlt és a Szépség iránt. Ne tessék modorosságnak tekinteni a nagy kezdőbetűket. Andriska doktor, aki aztán Kecskeméten volt kollégista és tanult éveken át Bécsben is, mindenféle hatás között, amelyek a tudatát érték, a történelmi értékek, az emberi alkotások, a szépség és a tudomány hatásait szűrte ki a maga számára. Hivatásnak is, hobbynak is.

Igazán csak az szereti a szakmáját, akinek a munkája hobby.

Ezt nevezzük aztán méltóságteljesen: hivatásnak. Amikor összeolvad (vagy sosem merül fel) munkaidő és nem munkaidő, pihenés és szórakozás. Amikor egy öreg oklevél furcsa gót betűi elsüllyeszti a modern Mát köröskörül és egy mai gyógyszerészdoktor, aki mellesleg saját, temérdek gondosságot, törődést és mives ízlést sugárzó tervei alapján modernizáltatta a Széna téri patikát, az ország legnagyobb gyógyszerertárát, visszarepül a reneszánsz Budára.

3

Most éppen ezt teszi. Gótbetűs latin szöveget vesz elő — sárgult okmány fotókópiáját — és folyékonyan mondja róla a fordítást. (Szerényen:

„tíz év alatt bedolgoztam magam a középkori latinba és a gót betűk olvasásába.”)

A szöveg mellesleg elmenne krimi-illusztrációnak is.

Magyar reneszánsz krimi.

János, Buda főbírája és tanácsa adta ki az oklevelet, 1475-ben.

S közli benne, hogy miután Mátyás király előtt megjelent az itáliai származású Simon gyógyszerész özvegye, Dorottya, és irgalomért és segítségért folyamodott hozzá, mivel férjét egy bizonyos Leonard borbélysebész, „Barbitensor Miklós fia”, megölte.

Ebben az időben a Tárnok utcát még úgy hívták: Platea Apothecarium, patikusok utcája... Nos, ebben az utcában élt Simon patikus gyilkosa és az özvegy Dorottya kiverekedte a királynál, hogy Ferenc és Agota gyermekeivel — megkapja a gyilkos elkobzott vagyonát. (Az ilyen vagyon az időben a királyra szállt, de Mátyás nagylelkű volt, valóban az, nemcsak a nép meséiben.)

— Tudod, mi az érdekes még ebben az oklevélben? Hogy Mátyás diplomájának végrehajtását a tanács öt hónapig halogatta. Sőt, belevette az írásba, hogy bizonyos György takács ellenkezése dacára hajtotta végre. Ez a György nyilván Leonard jogi képviselője volt, hogy mai nyelven fejezzük ki magunkat.

Öreg Buda...

4

Tudnivaló, hogy ez az öreg Buda akkor, európai viszonylatban komoly nagyváros volt.

Színes metszetet mutat: most rá mázátja majd be. Hiába: ez az 1572 körül Kölnben kiadott szépséges kép Budaváráról (különben az 1530 körüli állapotot mutatja) nem hiányozhat a szobája faláról.

— Zsigmond 1437-ben Budára akarta hozni a bázeli zsinatot. Hogy érveket hozzon fel az áthelyezés mellett, szoba- és istállófelmérést végeztetett. (Mivel idegenforgalom kapacitásfelmérés nélkül zsinatok idején sincs.) A magyar — a Mária Magdolna-templomi — és a német — Nagyboldogasszony templomi — plébánia végezte az összeírást. Eszerint (nyilván kissé népszámlálás mellékcélja is volt a felmérésnek) Budán kb. 8000 lakos lehetett — a Tabán és a Víziváros kb. ugyanennyi lelket számlálhatott.

Hallgatom a főgyógyyszerészt, mellesleg az Egészségügyi Allandó Bizottság titkárát, a tanácsstagot, Logody utcai lakost, aki régi váradi létere immár mégis budainak érzi magát, mivel 1945 óta lakik ugyanabban a házban és az újjáépülés keserves, de örömet hozó munkájában vált budaivá.

5

Mit szeretne Budának? Egyetlen témát mond el a sok közül.

Kutakat. Légekört teremő, a várnegyed és szomszédai hangulatát még jobban oldó, az embereket, a sétálókat maga köré gyűjtő kutakat. Nem akarja olaszosítani Budát — csak örömet akar adni az embereknek. Nagy pénz ehhez nem kell... S milyen stílusos lenne például a Kazinczy-kút a Magdolna-torony mellett, közel a helytartótanács egykori épületéhez, ahol Kazinczy raboskodott... S milyen jól hatna egy szép új kút a Batthyány téren, a földalattival találkozó HÉV végállomása előtt...

Csupa terv. Ötlet. Mind mögött: „örömet adni.” Könyvet dedikál, a könyv a várkerületről szól, ő maga társszerző. Ezt írja belé: „Örömmel.”

Most villan fel bennem, hogy zenetörténész is, azt is Bécsben tanulta. Talán onnan hozta a beethoveni szikrát, az embereknek, a közösségnek szerzett öröm boldogságát.

B. F.